

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารจัดการที่พักออาศัยชั่วคราวบนพื้นฐานชุมชนสำหรับผู้ประสบภัยในประเทศไทย จากวิธีการศึกษาจากสถานการณ์จริงและรวบรวมข้อมูลจากเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

- 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ คือ ประชากรที่ประสบภัยพิบัติ ในอำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์

2. กลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาเรื่อง แนวทางการบริหารจัดการที่พักออาศัยชั่วคราวบนพื้นฐานชุมชนสำหรับผู้ประสบภัยในประเทศไทย กำหนดหลักเกณฑ์ในการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (purposive sampling) โดยพิจารณาเลือกกลุ่มตัวอย่างที่มีบทบาทเกี่ยวข้องกับเรื่องที่ศึกษาโดยตรง

ภาพที่ 3.1
ระเบียบวิธีวิจัย

วิธีวิจัย และ กำหนดหัวข้อวิทยานิพนธ์	วิธีการเก็บข้อมูล	วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล	สรุป และเสนอแนะ
--------------------------------------	-------------------	------------------------	-----------------

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้มีการใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. เครื่องบันทึกเสียง ใช้ในการเก็บบันทึกข้อมูลระหว่างการสัมภาษณ์ เพื่อประหยัดเวลาในการจดบันทึกได้ข้อมูลครบถ้วน และสามารถนำเทปบันทึกเสียงมาใช้ทบทวนอีกครั้งในขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อให้ข้อมูลออกมาถูกต้องแม่นยำและมีประสิทธิภาพ
2. กล้องถ่ายภาพ เพื่อถ่ายบันทึกการเก็บรวบรวมข้อมูล ระหว่างการศึกษานานภาพถ่ายมาประกอบการออกแบบที่พิกอาศัยชั่วคราวได้

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ มีการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยจากแหล่งข้อมูล 2 ส่วน คือ แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ และแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ เพื่อให้ได้ข้อมูลต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

3.3.1 ข้อมูลปฐมภูมิ

ข้อมูลปฐมภูมิประกอบไปด้วยการศึกษาข้อมูล และรวบรวมข้อมูลจากการสังเกตการณ์ 2 ลักษณะ ดังนี้

1. การสังเกตการณ์จากความต้องการของผู้ประสบภัย (bottom up) โดยการสังเกตการณ์จากสถานการณ์การเกิดอุทกภัย แผ่นดินถล่ม และการแก้ปัญหาจริงในพื้นที่อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ ระหว่างวันที่ 27-29 พฤษภาคม พ.ศ. 2549 โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลข้อมูลได้จาก 3 แหล่งข้อมูล ต่อไปนี้

1) ผู้ประสบภัยและกิจกรรมของผู้ประสบภัย ทำการสังเกตการณ์และสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง เพื่อกำหนดขอบเขตการวิจัยด้านความจำเป็น และความต้องการความช่วยเหลือของผู้ประสบภัยในพื้นที่ ซึ่งถือว่าเป็นกลุ่มมนุษย์ที่กลับมามีความต้องการขั้นพื้นฐาน คือ หนึ่งในปัจจัยสี่อีกครั้งหนึ่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อมูลด้านรูปแบบของกิจกรรมและการดำเนินชีวิต รวมไปถึงกิจกรรมของบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้อง

2) รูปแบบอาคารและการใช้สอย ทำการสังเกตการณ์ข้อมูลทางสถาปัตยกรรม โดยเก็บข้อมูลด้านรูปแบบ ลักษณะต่าง ๆ ของพื้นที่ชุมชน เทคนิควิธีการวางผังโครงการให้สามารถรองรับอาคารสำเร็จรูป และความต้องการการใช้สอยในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งทางด้านสาธารณูปโภค สาธารณูปการ เพื่อให้เข้าถึงข้อมูลทางด้านความจำเป็นในการดำรงชีวิต และการใช้สอยอย่างเพียงพอ

3) ผลกระทบต่อการดำรงชีวิต ทำการสังเกตการณ์และสัมภาษณ์ผู้ประสบภัย ถึงรูปแบบการดำรงชีวิตที่เปลี่ยนไป เพื่อให้ทราบถึงปัจจัยที่มีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิต และรูปแบบกิจกรรมที่เปลี่ยนไปตามสถานการณ์

2. การสังเกตการณ์จากการแก้ไขปัญหของภาครัฐ (top down) โดยการสังเกตการณ์จากเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบและบริหารจัดการบ้านพักอาศัยชั่วคราวสำหรับผู้ประสบภัย โดยทำการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้างจากสถาปนิกของการเคหะแห่งชาติ เมื่อวันที่ 1 มิถุนายน พ.ศ. 2549 เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลด้านการออกแบบบ้านพักอาศัยชั่วคราว และนำไปสู่การสรุปการกำหนดแนวทางการบริหารจัดการบ้านพักอาศัยชั่วคราว เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมของชุมชน ซึ่งส่งผลต่อการส่งเสริมเศรษฐกิจในชุมชนอย่างยั่งยืน

3.3.2 ข้อมูลทุติยภูมิ

โดยทำการศึกษา และ เก็บรวบรวมจากเอกสารอ้างอิงที่เกี่ยวข้อง สามารถสรุปทฤษฎีที่ใช้ในการอ้างอิง เพื่อใช้กำหนดแนวทางการบริหารจัดการได้ ดังนี้

1) ความต้องการขั้นพื้นฐานในการดำรงชีวิตของมนุษย์ (human requirement) โดยเก็บรวบรวมความต้องการขั้นพื้นฐาน โดยเฉพาะความต้องการด้านที่อยู่อาศัย และรูปแบบด้านที่อยู่อาศัยที่เหมาะสม มีการเปรียบเทียบรูปแบบ และพัฒนาการของที่พักในแต่ละท้องถิ่น วัฒนธรรม และคติความเชื่อ ว่ามีการพัฒนาของความต้องการ และการก่อสร้างออกมาในรูปแบบใด

2) พัฒนาการ และแนวทางในการบริหารจัดการที่พักอาศัยชั่วคราว ศึกษาวิเคราะห์ความเป็นมา และการเปลี่ยนแปลงของระบบการบริหารจัดการแบบใหม่ ๆ เพื่อให้สามารถก่อสร้างได้อย่างรวดเร็ว และประหยัดทรัพยากรมากที่สุด

การเก็บรวบรวมข้อมูลของแหล่งชุมชนพื้นฐานของประเทศไทย (community-base) เป็นการหาข้อมูลของแหล่งชุมชนลักษณะต่าง ๆ เช่น วัด โรงเรียน เพื่อนำมาวิเคราะห์ ถึงรูปแบบ การใช้

สอย และศักยภาพในการใช้งานให้ดียิ่งขึ้นกว่าเดิม อีกทั้งยังให้มีความเหมาะสมในด้าน ประเพณี วัฒนธรรม

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารจัดการที่พักอาศัยชั่วคราวสำหรับผู้ประสบภัย โดยอิงจากแหล่งพื้นฐานชุมชนที่เหมาะสมกับประเทศไทย เป็นการศึกษานเชิงวิจัยจากเอกสาร (documentary research) นำเสนอในลักษณะของการบรรยายเชิงพรรณนา (descriptive) โดยการวิเคราะห์ด้วยการ ตีความ (interpretation) จึงมีการเก็บข้อมูลเบื้องต้นก่อนการวิจัยแล้ว จึงดำเนินการวิเคราะห์ตรวจสอบข้อมูลเหล่านั้นทั้งในด้านการตรวจสอบข้อมูล และรายละเอียดปลีกย่อยต่าง ๆ ที่มีอยู่ในข้อมูลนั้น เพื่อนำข้อมูลดิบที่ได้มาไว้ในขั้นตอนของการสังเคราะห์ข้อมูล และการตรวจสอบแนวความคิด สมมติฐานของการวิจัย เพื่อแสดงออกมาในรูปแบบของโครงการตัวอย่างในการทดลอง ในกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลจะดำเนินการในหัวข้อดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 วิเคราะห์เปรียบเทียบปัญหาและทฤษฎี

ส่วนที่ 2 วิเคราะห์เปรียบเทียบกระบวนการบรรเทาสาธารณภัย

ส่วนที่ 3 เสนอแนวทางการบริหารจัดการที่พักอาศัยชั่วคราว

โดยจะดำเนินการศึกษาเน้นลงไปในระบบอาคารที่ก่อสร้างเร็วโดยอิงกับแหล่งชุมชนพื้นฐาน ภายใต้ขอบเขตของการวิจัยที่กำหนดไว้ เพื่อนำความรู้ที่ได้นำมาสรุปเป็นแนวเทคนิค วิธีการก่อสร้างอาคารประเภทนี้ที่อิงกับแหล่งพื้นฐานชุมชน โดยทดสอบสมมติฐานที่ได้ตั้งไว้ ออกแบบอาคาร และวางผังในแหล่งชุมชนพื้นฐานตามที่สรุปได้

ภาพที่ 3.2
ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล

